

Naturvärdesinventering vid Canning, Strömstads kommun

2019-05-22

Naturcentrum projekt 1946 – NVI enligt Svensk Standard 199000

Uppdragsgivare

Rådhuset arkitekter AB
Box 114
Rådhuset, Kungsgatan 27
451 16 Uddevalla

Uppdragsgivarens kontaktperson

Maria Andersson
0522 656669
maria@radhuset.se

Uppdragstagare

Naturcentrum AB
Strandtorget 3
444 30 Stenungsund

Tel. 010-220 12 00
ncab@naturcentrum.se

Naturcentrums projektledare

Erik Börjesson
010-220 12 22
erik.borjesson@naturcentrum.se

Naturvärdesinventering och rapport

Erik Börjesson

Intern granskning

Johan Ahlén

Kartmaterial

Underlagskartor har tillhandahållits av Metria

Omslagsbild

Hög och flerstammig sälg omgiven av andra sälgar, almar, lönnar och askar i inventeringsområdets nordöstra hörn.

Foton i rapporten

Samtliga foton är från inventeringsområdet och har tagits i samband med inventeringen.

Denna rapport bör citeras: Börjesson, E. 2019. *Naturvärdesinventering vid Canning, Strömstads kommun*. Naturcentrum AB.

INNEHÅLL

UPPDRAG	4
GENOMFÖRANDE	6
INVENTERINGSOMRÅDET	6
METODIK	6
Förarbete	7
Fältinventering	7
Naturvårdsarter	7
Övrigt om arter	8
RESULTAT	9
INFORMATIONSKÄLLOR - TIDIGARE KÄNDA UPPGIFTER	9
Naturinventeringar	9
Naturvårdsarter	9
Gällande områdesskydd och riksintressen	10
INVENTERINGSRESULTAT	10
Områden som saknar naturvärde	10
Naturvärdesobjekt	11
Naturvårdsarter	<i>Fel! Bokmärket är inte definierat.</i>
REDOVISNING AV NATURVÄRDESOBJEKT	12
OBJEKT ID: NCAB-1946-1	12
OBJEKT ID: NCAB-1866-2	13
OBJEKT ID: NCAB-1946-3	14
OBJEKT ID: NCAB-1946-4	15
OBJEKT ID: NCAB-1866-5	16
OBJEKT ID: NCAB-1866-6	17
OBJEKT ID: NCAB-1866-7	18
REFERENSER	19
Webbadresser	19

Uppdrag

På uppdrag av Rådhuset arkitekter AB har Naturcentrum AB genomfört en naturvärdesinventering som underlag för en MKB för arbete inom området Canning i Strömstads tätort, Strömstads kommun. Naturvärdesinventeringen har utförts enligt Svensk Standard för naturvärdesinventering (SS 199000:2014) med detaljeringsgrad *medel* och innefattat sammanställning av underlagsmaterial, fältinventering och naturvärdesbedömning. Ett tillägg till standarden har gjorts, 4.5.2 Naturvärdesklass 4. Marina miljöer har inte inventerats. Påträffade naturvårdsarter rapporteras till Artportalen.

Figur 1. Inventeringsområde avgränsat med streckad linje.

Genomförande

Inventeringsområdet

Inventeringsområdet omfattar landmiljöer inom ett avgränsat område vid Canning i centrala Strömstad, Strömstads kommun. Stora delar av inventeringsområdet och den omgivande marken är stadsbebyggelse med hus, gator och hårdgjorda ytor. Även ett betydande inslag av stränder och konstgjorda stränder (kajer och förstärkta stränder med sprängsten) förekommer. Inventeringsområdet delas av en havsvik, Bojarekilen, vilken skiljer ett mindre område på Kebal-sidan av viken från Canning-sidan och merparten av området.

Metodik

Inventeringen utfördes enligt *Svensk Standard SS 19 90 00*. Detta innebär identifiering av geografiska områden med positiv betydelse för biologisk mångfald, samt bedömning av deras betydelse. Områden av positiv betydelse för biologisk mångfald avgränsades och beskrevs som naturvärdesobjekt. Naturvärdesobjektets betydelse för biologisk mångfald bedömdes enligt en skala i fyra naturvärdesklasser enligt figur 2. Den fjärde naturvärdesklassen, ”visst naturvärde – naturvärdesklass 4” betraktas som ett tillägg till standarden, vid denna inventering har naturvärdesklass 4 inkluderats.

Med biologisk mångfald avses; ”mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem.”

Högsta naturvärde – naturvärdesklass 1 Störst positiv betydelse för biologisk mångfald
Högt naturvärde – naturvärdesklass 2 Stor positiv betydelse för biologisk mångfald
Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3 Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
Visst naturvärde – naturvärdesklass 4 Viss positiv betydelse för biologisk mångfald.

Figur 2. Naturvärdesklasser.

Naturvärdesinventering enligt *Svensk Standard SS 19 90 00* kan utföras med olika detaljeringsgrad. Inventeringen genomfördes i detta fall med *detaljeringsgrad medel*. Det innebär att redovisningen omfattar naturvärdesobjekt med en yta av 1000 m² eller mer samt linjeformade objekt med en minsta längd av 50 m och 0,5 m bredd.

Naturvärdesinventering enligt *Svensk Standard SS 19 90 00* kan även utföras med olika tillägg. Vid denna inventering har följande tillägg gjorts:

- 4.5.2 Naturvärdesklass 4

Förarbete

För att identifiera potentiella naturvärdesobjekt flygbildtolkades inventeringsområdet med hjälp av underlagskartor. Relevant information om biologiska bevarandevärden och naturvårdsintressen eftersöktes från följande källor:

- Länsstyrelsen i Västra Götalands *WebbGIS*
- Naturvårdsverkets *Skyddad natur*
- Skogsstyrelsens *Skogens pärlor*
- Jordbruksverkets databas *TUVA*.
- ArtDatabankens databaser, utdrag av rödlistade, skyddade och fridlysta arter samt sökning i Artportalen.

Fältinventering

Fältinventering genomfördes genom att hela inventeringsområdet genomströvades. Utifrån beprövad kunskap och erfarenhet eftersöktes biotopkvaliteter och arter av betydelse för biologisk mångfald.

Fältinventering genomfördes 2019-05-16.

Naturvårdsarter

Med naturvårdsart avses art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Bland naturvårdsarterna har rödlistade arter och skyddade arter särskild betydelse. Naturvårdsarter kan, men behöver inte, tillhöra en eller flera olika kategorier enligt nedan.

Med *rödlistad art* menas art som enligt den internationella naturvårdsunionens (IUCN) kriterier inte bedöms ha långsiktigt livskraftig population i Sverige utan löper risk att försvinna från landet. Rödlistade arter delas in i olika hotkategorier. NT = Nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad och RE = nationellt utdöd. Rödlistade arter markeras med någon av ovanstående hotkategorier efter artnamnet.

Med *skyddad art* eller *fridlyst* avses art som omfattas av förbud enligt 4–9 §§ Artskyddsförordningen, med följande förtydligande som finns i Naturvårdsverkets handbok (Naturvårdsverket 2009): "Även om alla fågelarter omfattas bör arter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen, rödlistade arter samt sådana arter som uppvisar en negativ trend prioriteras i skyddsarbetet." Skyddade arter markeras med (§) efter artnamnet.

Skogsstyrelsen har tagit fram en förteckning över arter som indikerar miljöer med höga naturvärden i skog – *signalarter i skog*. Art som tillhör denna kategori markeras med (S) efter artnamnet. Arter som enligt Skogsstyrelsens förteckningar har lågt signalvärde i den aktuella regionen har inte beaktats.

Arter som bedöms uppfylla definitionen för naturvårdsart men som inte tillhör någon av ovanstående kategorier redovisas med NV efter artnamnet.

Övrigt om arter

Inventering av arter syftar till att med rimlig säkerhet utgöra underlag för naturvärdesbedömning samt avgränsning av naturvärdesobjekt och landskapsobjekt. Det innebär att det kan finnas fler naturvårdsarter, rödlistade arter och skyddade arter utöver de som påträffats och redovisats. För att med större säkerhet konstatera eller utesluta om vissa arter finns eller inte finns i ett område krävs normalt upprepade, specialiserade, artinriktade och fördjupade inventeringar.

Resultat

Informationskällor - tidigare kända uppgifter

Naturinventeringar

Under 2017 genomförde Naturcentrum AB en naturvärdesinventering i delar av inventeringsområdet¹. Resultaten från den inventeringen avseende naturvärdesobjekt 1 har tagits med i denna rapport. Vid fältbesöket 2019 bedömdes värdena som beskrevs 2017 inte ha förändrats. 150 m norr om inventeringsområdet finns ett lövskogsobjekt identifierat vid ädellövskogsinventeringen som länsstyrelsen i dåvarande Göteborgs och Bohus län utförde 1997².

Naturvårdsarter

För perioden 1980-01-01 - 2019-05-15 finns ett fynd av en naturvårdsart registrerad hos Artportalen³ i inventeringsområdet. Bolmört *Hyoscyamus niger* (NT) har påträffats på en grusparkering i norra delen av inventeringsområdet år 2000. Den har eftersökts 2015 samt 2016 och 2019 (de båda senare tillfällena i samband med NVI). I objekt 7, något tiotal meter utanför gränsen för inventeringsområdet, har gjorts flera fynd av rödlistade arter. Här har mindre bastardsvärmare *Zygaena viciae* (NT), slätterfibbla *Hypochaeris maculata* (VU) och skogsalm *Ulmus glabra* (CR) noterats i Artportalen. Inom en radie av 200 m från gränsen för inventeringsområdet har ytterligare fynd av rödlistade och fridlysta arter samt signalarter registrerats. Ca 200 m mot sydost, inne i centrala Strömstad, har signalarten murgröna påträffats. I ett lövskogsobjekt ca 100 m norr om inventeringsområdet har signalarterna blåsippan *Hepatica nobilis* (§), blåmossa *Leucobryum glaucum* och klippfrullania *Frullania tamarisci* påträffats. Den rödlistade dagfjärilen mindre blåvinge *Cupido minimus* (NT) har noterats på en lokal strax nordost om inventeringsområdet så sent som år 2018. Den mindre blåvingen är en torrmarksart starkt knuten till getväppling. Det finns miljöer som i viss utsträckning kan vara lämpliga för arten inom inventeringsområdet. Dock har värdväxten getväppling inte hittats inom inventeringsområdet.

Flera arter av rödlistade fåglar har registrerats inom 200 m från inventeringsområdet, men flertalet av fynden ligger utanför häckningstid och rör passerande individer. Uppgifter om observationer under häckningstid finns för mindre hackspett *dendrocopos minor* (NT och omfattas av artskyddsförordningen), gråtrut *Larus argentatus* och ejder *Somateria mollissima* (VU), men inget av fynden är från inventeringsområdet. Berguv *Bubo bubo* (VU) har återkommande rapporterats från olika lokaler runt Strömstads centrum.

¹ Knutsson, T. & Åhlund, M. 2017. *Inventering av naturvärden vid Rödudden-Canning, underlag till detaljplan*. Naturcentrum AB

² Gimdal, R. 1997 *Ädellövskogsinventering i Strömstads kommun*. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

³ Artportalen, www.artportalen.se

Gällande områdesskydd och riksintressen

Området berör fredningsområde för lax och öring.

Området ligger delvis inom bedömt huvudutbredningsområde för sandödlor i Strömstads kommun enligt Naturinventering norra kustområdet samt Strömstad-Skee 2013-2014, framtagen av Naturcentrum AB och Strömstads kommun⁴. I naturvärdesinventeringen från 2017 beskrivs läget för sandödlor och hasselsnok in om inventeringsområdet närmare⁵.

Området omfattas av riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt 4 kapitel 1-2 § MB, liksom av riksintresse för obruten kust enligt 4 kap. 3 § MB. Området berör musselvatten (Strömstadsfjorden).

Inventeringsresultat

Naturvårdsarter

Vid fältbesöket 2019-05-16 påträffades tre rödlistade arter och en fridlyst art. Därutöver påträffades flera arter vilka är så kallade typiska arter och i varierande grad viktiga för de biotoper där de påträffades. Två av dessa har valts ut och angivits som naturvårdsarter med betäckningen "NV" i enlighet med vad som beskrivs under metod på sidan 7. Även en fågelart som tidigare varit rödlistad har valts ut som naturvårdsart med beteckningen NV. Samtliga naturvårdsarter finns listade nedan i tabell 1.

Tabell 1. Naturvårdsarter.

Artnamn	Latinskt namn	Kategori
Slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	NV
Huggorm	<i>Vipera berus</i>	§
Ängsblåvinge	<i>Cyaniris semiargus</i>	NV
Rödkämpar	<i>Plantago media</i>	NV

Områden som saknar naturvärde

Områden som bedömts sakna betydelse för biologisk mångfald utgörs främst av hårdgjorda ytor, byggnader och en uppbyggd förstärkning av strandlinjen med sprängsten samt en kaj av betong. Dessa ytor bedöms i sitt nuvarande tillstånd inte bidra till mångfald inom arter, mellan arter eller ekosystem.

⁴Hultengren, S. *Naturinventering norra kustområdet samt Strömstad-Skee 2013-2014*. 2015. Naturcentrum AB och Strömstads kommun

⁵Knutsson, T. & Åhlund, M. 2017. *Inventering av naturvärden vid Rödudden-Canning, underlag till detaljplan*. Naturcentrum AB

Naturvärdesobjekt

Vid inventeringen identifierades sju naturvärdesobjekt (Figur 3.) varav sex ligger helt inom inventeringsområdet, det sjunde följer gränsen mot inventeringsområdet. Två objekt bedömdes ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3). Fem bedömdes ha visst naturvärde (naturvärdesklass 4). Naturvärdesobjekten med påtagligt naturvärde utgörs av ett hållmarksområde med fläckar av torrängsflora samt en brant sluttning ned mot väg där en tydligt kalkpåverkad flora växer på skalgrusblandad jord. De objekt som bedömts ha visst naturvärde är en parkering med rudermarkskaraktär, en allé med lindar, två väglänter med rik blomning och ett igenväxningsområde med ädellövträd och bärande och blommande träd och buskar. Katalog med samtliga naturvärdesobjekt börjar på sidan 12.

Figur 3. Sammanlagt avgränsades sju naturvärdesobjekt vid inventeringen. Det sjunde naturvärdesobjekt gränsar mot inventeringsområdet, men ligger utanför.

Redovisning av naturvärdesobjekt

Objekt ID: Ncab-1946-1⁶

Naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Dominerande naturtyp: Berg och sten

Biotoper: Hällmark, buskmark.

Beskrivning: Strandnära bergknalle omgiven av hav och parkeringsområden. Öppen hällmark med kratt av ek, tall, björk, asp och en i klåvorna. Välbesökt område med bitvis ganska sliten vegetation och stort inslag av skräp, eldplatser etc.

Biotopkvalitéer: Välutvecklad lavflora, öppna hällmarker, små torrängspartier med artrik flora.

Hällmarker med mindre fläckar där träd, ris och örter fått fäste präglar objekt 1.

---

⁶ Objektsbeskrivningen för Objekt 1 är hämtad helt från den naturvärdesinventering som gjordes 2017 av Naturcentrum AB (Knutsson, T. & Åhlund, M. 2017. *Inventering av naturvärden vid Rödudden-Canning, underlag till detaljplan*. Naturcentrum AB). Vid fältbesök 2019 bedömdes inga förändringar ha skett sedan 2017.

Objekt ID: Ncab-1866-2

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Dominerande naturtyp: Infrastruktur och bebyggd mark

Biotoper: Ruderatmark på grusparkering

Beskrivning: En parkering med flora av ruderatmarksväxter. På lokalen har tidigare (år 2000) registrerats fynd av den rödlistade arten bolmört (VU) vilken inte påträffades vid inventeringen. Ett par av stenskvätta uppehöll sig här och häckar troligen inom eller strax utanför objektet.

Biotopkvalitéer: Fläckvis blomrik flora, grusig, torr och varm mark.

Naturvårdsarter: Stenskvätta (NV).

Kommentar: Bedömningen av objektet gränsar till lågt naturvärde.

Delvis blomrik ruderatmark i objekt 2.

Objekt ID: Ncab-1946-3

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Dominerande naturtyp: Igenväxningsmark

Biotoper: Ädellövträd och triviallövträd

Beskrivning: En slänt med igenväxande mark. En öppen yta med högvuxet gräs, höga örter och hallon omges av buskage och lövträd. Träden växer både i grupper och som solitärer. Bland trädslagen finns alm, ask, sälg, rönn, björk och slån. Flera av sälgarna är stora och flerstammiga och växer i soligt läge, gynnsamt för en rik blomning. Inga av träden har en hög ålder och arter vilka visar på en kontinuitet av gamla träd saknas helt.

Biotopkvalitéer: Bärande och blommande träd och buskar, så som rönn, sälg och hallon. Ädellövträden ask och alm.

Naturvårdsarter: Alm (CR), ask (EN).

En lummig miljö med igenväxningskaraktär. Här växer almar, lönnar, stora sälgar och askar.

Objekt ID: Ncab-1946-4

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Dominerande naturtyp: Infrastruktur och bebyggd mark

Biotoper: Allé i enkel rad, lindar

Beskrivning: En rad av totalt 28 beskurna (ej hamlade) lindar. Läget är mycket exponerat och genom att kronorna beskurits är stammarna helt solbelysta. Stora delar av stammarna är täckta av ljusälskande busk- och skorplavar. Arterna som påträffades är vanliga men rikedom av arter och individer är påtaglig.

Biotopkvalitéer: Solexponerade trädstammar av ädellövträd (lind) med rik lavflora.

En lång trädrad eller enkel allé av beskurna lindar utgör objekt 4. På stammarna växer en ljusgynnad, rik men trivial, lavflora.

Objekt ID: Ncab-1866-5

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Dominerande naturtyp: Infrastruktur och bebyggd mark

Biotoper: Slänt mot parkering

Beskrivning: En slänt mot asfalterad parkeringsplats. Marken är bitvis torr och i hela objektet solexponerad. Rikedomen av blommande örter och konkurrenssvaga gräs är ovanligt stor för den här typen av miljö. Bland arterna finns bl.a. äkta johannesört, vit- och gul fetknopp, renfana, strimsporre, bergssyra, blåeld och förgätmigej sp. Mindre guldvinge och flera arter av vildbin och humlor besökte blommor inom objektet. Det finns avsnitt av slänten vilka i hög grad präglas av kraftiga gräs och färre blommor.

Biotopkvalitéer: Blomrik mark, torr och solexponerad jord.

Blomrik slänt i objekt 5.

Objekt ID: Ncab-1866-6

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Dominerande naturtyp: Infrastruktur och bebyggd mark

Biotoper: Tallskog på sandig mark

Beskrivning: En slänt mellan väg och strand. Marken är torr och solexponerad. Floran är fläckvis rik på blommande örter. Här växer bl.a. svartkämpar, gullris, renfana, trift, tjärblomster, gråfibbla och vit fetknopp. I anslutning till objektet finns en sjösättningsramp för båtar och ett färjeläge för en linfärja. Arten mindre blåvinge har noterats i nära anslutning till objektet.

Biotopkvalitéer: Blomrik mark, torr och solexponerad jord, möjligen kalkpåverkad.

Naturvårdsarter: Ängsblåvinge (NV).

Blomrik vägslänt i objekt 6.

Objekt ID: Ncab-1866-7

Naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Dominerande naturtyp: Igenväxningsmark

Biotoper: Torr och solexponerad slänt mellan väg och bergvägg

Beskrivning: En stenig, bitvis sandig eller grusig sluttning med inslag av berg i dagen. Miljön befinner sig i igenväxning med ett tydligt inslag av buskar och träd som en, rönn, sälg, björk och ek. Stora delar är solexponerade och rika på blommande växter. Här växer bl.a. slätterfibbla (VU), tjärblomster, bergslok, blodnäva, rödkämpar, svartkämpar och skogsklöver. Dagfjärilsarterna ängsblåvinge (NV), mindre guldvinge, aurorafjäril och smultronvisslare flög i objektet vid fältbesöket. Arten mindre blåvinge (NT) har noterats i nära anslutning till objektet under 2018. Jord- och grusblottor finns på flera platser inom objektet, gynnsamt för grävande steklar så som vilda bin. Ett värdefullt inslag av skalgrus finns i marken vilket både syns som blottade skalrester och som ett genomslag i floran. Arterna blodnäva, rödkämpar och slätterfibbla är alla kalkgynnade. Miljön kan vara en möjlig övervintringsplats för reptiler, huggorm (§) påträffades i blockrik miljö.

Biotopkvalitéer: Artrik flora i soligt läge, kalkrik mark med skalgrus.

Naturvårdsarter: Slätterfibbla (VU), Alm (CR), huggorm (§), ängsblåvinge (NV) och rödkämpar (NV).

Kommentar: Objektet följer gränsen till inventeringsområdet och ligger utanför, men har ett nära samband med objekt 6 och kan i mycket ses som en förlängning av det objektet.

Blomrik, kalkpåverkad, slänt med blottad jord i objekt 6.

Referenser

- ArtDatabanken. 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Gimdal, R. 1997 *Ädellövskogsinventering i Strömstads kommun*. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.
- Naturvårdsverket. 2009. *Handbok för artskyddsförordningen. Del 1. Fridlysning och dispenser*. Handbok 2009:2. Naturresursavdelningen.
- Nitare, J. 2000. *Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer*. Skogsstyrelsen.
- Hultengren, S. *Naturinventering norra kustområdet samt Strömstad-Skee 2013-2014*. 2015. Naturcentrum AB och Strömstads kommun
- Knutsson, T. & Åhlund, M. 2017. *Inventering av naturvärden vid Rödudden-Canning, underlag till detaljplan*. Naturcentrum AB
- Svensk Standard SS 199000:2014. *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*.

Webbadresser

Artportalen, artfynd
www.artportalen.se

Artdatabanken
www.artfakta.artdatabanken.se

Länsstyrelsen i Västra Götalands *WebbGIS*
<https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/tjanster/karttjanster-och-geo-data.html>

Naturvårdsverkets *Skyddad natur*
<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Skogsstyrelsens *Skogens pärlor*
<https://www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor>

Jordbruksverkets databas *TUVA*.
<http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/etjansterformiljoochklimat/tuva.4.2b43ae8f11f6479737780001120.html>